

IESPĒJU DAUDZ, vajag tikai gribēt

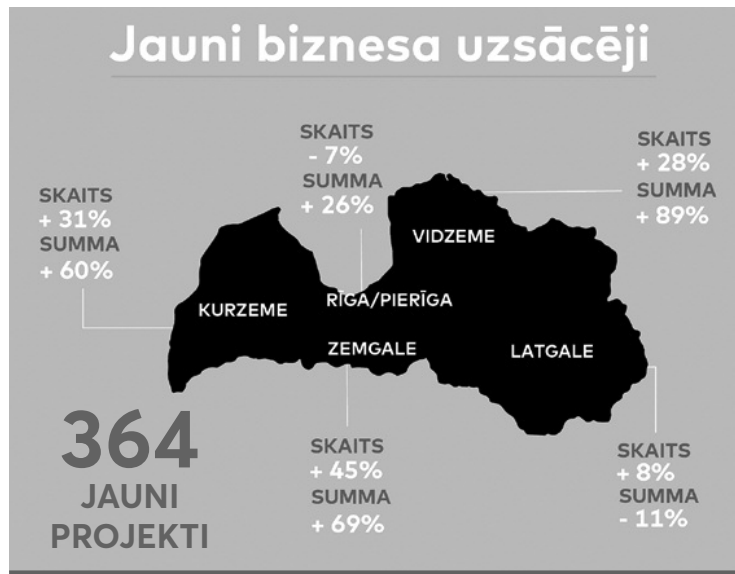
Jānis Gabrāns

Viens no iemesliem, kādēļ tautieši ir gatavi atgriezties Latvijā, ir iespēja par ārzemēs sapeļnīto naudu uzsākt pašiem savu biznesu. Tāpēc šoreiz stāsts, kas noderēs visiem – gan aizbraukušajiem, gan uzņēmīgajiem tepat Latvijā, kas gatavi veidot savu uzņēmumu. Šobrīd jaunajiem uzņēmējiem ir daudz iespēju saņemt tik nepieciešamās speciālistu konsultācijas, kā arī dažādu atbalstu. Šoreiz par biznesa inkubatoriem un finanšu institūciju "Altum".

Ievērojams pieaugums

"Altum" ir valsts attīstības finanšu institūcija, kas, izmantojot gan Latvijas, gan Eiropas Savienības fondu finansējumu, ar finanšu instrumentiem – aizdevumiem, garantijām, ieguldījumiem riska kapitāla fondos un citiem – nodrošina finansējumu jomās, kuras valsts izvirzījusi par svarīgām. Viena no darbības jomām ir atbalsta programmas biznesa aizsācējiem, un šo iespēju izmanto arvien vairāk un vairāk cilvēku.

Biznesa uzsācējiem Latvijā šī

gada pirmajos deviņos mēnešos finanšu institūcija "Altum" piešķirusi aizdevumus vairāk nekā 8,2 miljonu eiro apmērā, kas ir lielākā aizdevumu summa pēdējos piecos gados. Salīdzinot ar 2017. gada deviņiem mēnešiem gan pēc izsniegto aizdevumu kopskaita, gan pēc piešķirtā finansējuma apmēra, pieaugums ir par 40%. Jauno uzņēmēju aktivitāte, izmantojot valsts atbalsta programmu aizdevumus, palielinājusies visos reģionos.

Lielākais aizdevumu skaita pieaugums šā gada deviņos mēnešos fiksēts Zemgalē (+45%), savukārt liels atbalstīto biznesa projektu kopsummas pieaugums ir Vidzemē (+89%), Zemgalē (+69%) un Kurzemē (+60%), kas liecina par lielāka apjoma biznesa ideju īstenošanu. Uzņēmēju aktivitāte, izmantojot valsts atbalstu, pieaugusi arī Latgalē (aizdevumu skaits pieaudzis par 8%), vienlaikus nedaudz samazinājies pie-

"Altum" Vidzemes reģiona vadītāja Olita Untāla norāda, ka cilvēkiem ir idejas un viņi saskata iespēju, izmantojot atbalstu, uzsākt tieši to, ko vēlas darīt. "Tieši šobrīd esam apstākļos, kad finanšu pieejamība jaunu ideju realizēšanai ir īpaši plaša," viņa saka.

šķirtā finansējuma apmērs, kas liecina, ka jaunie uzņēmēji šajā reģionā biznesu sāk ar mazākiem projektiem. Pretēja aina ir Rīgas un Pierīgas reģionā, kur kopējais piešķirtā finansējuma apmērs palielinājies par 26%, taču projektu skaits samazinājies par 7%.

Kopumā šī gada pirmajos deviņos mēnešos uzņēmējiem izsniegti 364 aizdevumi dažādās nozarēs – ēdināšanā, viesu izmitināšanā un citu pakalpojumu sniegšanā (34%), ražošanā (28%), lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā (15%), tirdzniecībā (12%), būvniecībā (9%) un transporta pakalpojumu nodrošināšanā (2%).

"Altum" Vidzemes reģiona vadītāja Olita Untāla norāda, ka arvien vairāk ir to, kuri vēlas sākt uzņēmējdarbību: "Cilvēkiem ir idejas, viņi saskata iespēju, izmantojot mūsu atbalstu, uzsākt darīt tieši to, ko vēlas. Šobrīd finanšu pieejamība jaunu ideju realizēšanai ir īpaši plaša. Vidzemē vērojams liels biznesa projektu pieaugums, kas norāda uz jauno uzņēmēju vēlmi vai nu paplašināt savu esošo biznesu, vai arī jaunas, spožas idejas pārvērst konkurētspējīgā uzņēmējdarbībā. Vidzemē aizdevumos piešķirtā summa salīdzinājumā ar aizvadīto gadu ir teju dubultojušies, aizdevumu kopsummai sasniedzot gandrīz 1,8 miljonus eiro. Esam gandarīti, ka vidzemnieki izmanto "Altum" sniegto atbalstu, lai realizētu savas idejas un attīstītu uzņēmējdarbību tepat, Latvijā."

Joprojām trūkst informācijas

Taču kāds "Altum" veiktais pētījums, kas īstenots sadarbībā ar turgus un sabiedriskās domas pētījumu centru "SKDS", rāda interesantu ainu. Noskaidrojies, ka finansējums lielākoties nepieciešams mazā un vidējā sektora uzņēmējiem, tā apmērs – līdz 150 tūkstošiem eiro, turklāt aptuveni katram trešajam uzņēmējam nepieciešamais finansējums ir līdz 25 tūkstošiem eiro. Vienlaikus naudu attīstībai viskūtrāk meklē tieši mazie un jaunie uzņēmumi, no kuriem lielākā daļa nemaz

nevēršas bankās vai institūcijā "Altum", lai gan atzīst, ka finansējums nepieciešams. "Tas tāpēc, ka ļoti daudzi jaunie uzņēmēji vispirms skatās, kur var pieteikties kādās grantu programmās, lai saņemtu finansējumu," skaidro O. Untāla. "Otrkārt, redzam, ka joprojām cilvēkiem trūkst informācijas par "Altum" iespējām. It kā cenšamies stāstīt, liekas, visiem vajadzētu būt informētiem, bet satiekamies ar jaunu auditoriju un konstatējam, ka informācijas nav. Ja cilvēki kūtri meklēt, esam gatavi viņiem atvērt acis, lai saskata iespēju, lai saprot, ka tas nav sarežģīti. Esam izveidojuši tiešsaistes iespēju mans.altum.lv, un cilvēkiem nav pat jānāk pie mums klātienē. Var attālināti iesniegt visus nepieciešamos dokumentus. Tas ir liels pluss biznesa uzsācējiem, kuri dzīvo attālāk no mūsu centriem. Redzam, ka uzņēmēji to arvien vairāk izmanto."

Arvien vairāk uzņēmējdarbības uzsācēju novērtējot iespēju saņemt aizdevumu līdz 25 tūkstošiem eiro bez papildu nodrošinājuma, tikai ar īpašnieka galvojumu. Turklāt aizdevumam līdz 7000 eiro nav nepieciešams paša līdzfinansējums.

"Varbūt arī tas ir iemesls, kāpēc pieaug interese par aizdevumiem. Jo bieži iesācējiem nav, ko iekļāt, nav līdzfinansējuma, tagad viņi var izmantot šo iespēju. Finansējums pieejams dažādās programmās, "Altum" varētu divkārtot izsniegto aizdevumu apmēru, ja pie tā vērstos visi uzņēmumi, kuriem nepieciešams finansējums, bet bankas atteikušas, jo ir pārāk jauni vai mazi, ar nepietiekamu pašu kapitālu un nodrošinājumu, viņiem nav prasīt galvojuma. Finansējuma pietiek, lai tik būtu gribētāji."

Finansējumu iespējams piesaistīt arī caur akcelerācijas fondiem, sēklas un sākuma kapitāla fondiem, gūt biznesa eņģeļu atbalstu. O. Untāla norāda, ka bieži vien jaunie uzņēmēji, kuri pretendē uz šo finansējumu, nav pietiekami labi sagatavojušies un neiztur pirmo sietu. Taču ir projekti, kuri saņēmusi šo fondu atbalstu. Iepriekšējos gados pierādījies, ka ļoti apmeklēti ir informatīvie pasākumi, ko rīko finanšu institūcija "Altum". Tajos var uzzināt visu nepieciešamo par finansējuma pieejamību, kā arī gūt priekšstatu par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā. O. Untāla norāda, ka šādi pasākumi notiks arī turpmāk, interesentiem tikai jāmeklē informācija. Ja negribas gaidīt, visu nepieciešamo var uzzināt mājaslapā altum.lv.

Sabiedrības integrācijas fonds

Materiāls sagatavots ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Pirmā biznesa mīlestība

Biznesa inkubators ir infrastruktūras un personāla apvienojums, kas veidots, lai palīdzētu attīstīties jauniem, dzīvotspējīgiem un konkurētspējīgiem komersantiem. Tā jau sen nav jauna ideja, pirmie biznesa inkubatori Latvijā sāka darboties jau pirms vairāk nekā desmit gadiem. Pa šiem gadiem šis tas mainījies, bet kopš 2016. gada valstī darbojas 15 Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras reģionālie biznesa inkubatori un Radošo industriju inkubators, sniedzot atbalstu fiziskām personām un komersantiem, nodrošinot uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai nepieciešamo vidi, konsultācijas, mācības un pasākumus par vispārīgiem uzņēmējdarbības jautājumiem, mentoru atbalstu un grantus.

Reģionālie biznesa inkubatori ir Bauskā, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Jūrmalā, Kuldīgā, Liepājā, Madonā, Ogrē, Rēzeknē, Siguldā, Talsos, Valmierā, Ventspilī, bet Radošo industriju inkubators, kurā var pieteikties interesenti no visas Latvijas, atrodas Rīgā.

Līdz 2023. gada 31. decembrim biznesa inkubatoriem atvēlētais finansējums ir 30,8 miljoni eiro, ko veido Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi 26 198 233 eiro apmērā un valsts budžeta finansējums 4 623 217 eiro apmērā.

Tieši biznesa inkubators ir pirmais solis, kas ikvienam ļauj izprast, vai uzņēmējdarbība ir domāta viņam, vai viņš ir gatavs

UZZIŅAI

PIRMSINKUBĀCIJA. Personām, kurām ir tikai ideja, bet uzņēmums vēl nav dibināts, kā arī komersantiem idejas attīstības sākumposmā. Iespēja izmantot uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi un biroja aprīkojumu. Bezmaksas konsultācijas, apmācības, semināri, dažādu biznesa prasmju apguve.

INKUBĀCIJA. Komersantiem, kuriem jau skaidri definēta biznesa ideja un uzņēmums nav vecāks par trim gadiem. Programma pieejama, kamēr uzņēmums sasniedz inkubācijas mērķus, bet ne ilgāk kā četrus gadus. Iespēja izmantot uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi un biroja aprīkojumu. Bezmaksas konsultācijas, apmācības, semināri. Mentoru konsultācijas. 50% līdzfinansējums pakalpojumiem: ekspertu un tehnoloģiskajām konsultācijām, finanšu, IT, juridiskiem, dizaina un mārketinga pakalpojumiem, kvalitātes vadības ieviešanai un sertificēšanai, prototipēšanai, testēšanai u.c. pakalpojumiem.

uzņēmējdarbībai. Valmieras biznesa inkubatora vecākais projektu vadītājs Juris Čeičs saka, ka biznesa inkubators ir tā pirmā biznesa mīlestība. "Ja cilvēkam ir biznesa ideja, viņš var startēt pirmsinkubācijā, lai saprastu, vai ideja ir tālāk attīstāma, vai tās autors ir tam gatavs. Tajā brīdī nav jābūt reģistrētam komersantam, pirmsinkubācijā var darboties kā fiziska persona, un sešos mēnešos ir iespēja saprast sevi, savu biznesa ideju. Bieži vien cilvēks šajā laikā jūt, ka viņš nav uzņēmējs, vai atklāj, ka ideja tomēr nav biznesa vērtā. Ja kļūst skaidrs, ka iecere laba, pats gatavs izaicinājumiem, var kļūt par komersantu un nākamajā iesaukumā stāties inkubācijā."

Interese par pirmsinkubāciju ir liela, šobrīd tajā uzņemti 24 dalībnieki. Tiem, kuri vēlētos iestāties, jāgaida nākamais uzsaukums, bet, kā norāda J. Čeičs, konsultācijas netiek atteiktas nevienam, kurš ierodas ar kādu

jautājumu. Notiek atvērtie pasākumi, kurus ļauns apmeklēt ikvienam.

"Arvien palielinās arī interese par dalību inkubācijas procesā – tagad jaunajiem uzņēmējiem nākas izturēt lielu konkursu. Pēdējā uzsaukumā uz desmit vietām bija 24 pieteikumi, tikai labākajiem tika dota iespēja. Cilvēkiem ir interese uzsākt uzņēmējdarbību, redzam, ka viņi nāk ar labām idejām, bet potenciālajiem dalībniekiem jāsaprot, ka īpaši vajadzētu piedomāt pie savas ieceres, pie biznesa redzējuma, lai saņemtu iespējami augstāku žūrijas vērtējumu. Jābūt apņēmībai darīt, jābūt ticībai savam produktam, bet ar to bieži vien tiek grēkots," saka J. Čeičs.

Visi biznesa inkubatori darbojas pēc līdzīga principa, un, kā vēsta informācija, vairākos interesentu skaits ir lielāks nekā to kapacitāte. Tas ir apliecinājums, ka Latvijā dzīvojošie arvien vairāk sevī sajūt uzņēmēja gēnu.